

# Vattentjänstplan för Laxå kommun

## Granskningshandling

### Bilaga 1- 4

---

## Bilaga 1 Metodbeskrivning bedömningsmodell

---

### Manual för hantering av modellverktyget

Denna manual är ett hjälpmedel vid hantering av det modellverktyg som används för att bedöma vilket behov det finns av förändrad vattenförsörjning eller avloppshantering och möjlighet för anslutning till allmän VA-försörjning (via överföringsledning) i de områden i kommunen som utgör *bedömningsområden*.

Manualen redovisar nedanstående moment. Tillvägagångssätt för avgränsning av bedömningsområden eller vilket underlag som behövs för att utföra bedömningarna redovisas inte här.



### Bedömning av behov av förändrad vattenförsörjning eller avloppshantering

De områden som utgör bedömningsområden bedöms med avseende på flera kriterier som tillsammans bildar området "behov av en förändrad vattenförsörjning eller avloppshantering". Detta görs för att kommunen ska kunna se vilka områden som är mest angelägna att arbeta med. Det ger också en grund för prioritering av eventuell anslutning till allmän VA-försörjning eller andra förbättrande åtgärder. Bedömningen omfattar de bebyggelsegrupper som identifierats i GIS-analysen över fastigheter med enskild försörjning. Analysen omfattar bebyggelsegrupper där 20 eller fler hus ligger med max 200 meters avstånd till varandra.

De faktorer som bygger upp "behovet" för en allmän VA-hantering är bebyggelsestruktur, miljö samt människors hälsa. Ett av rekvisiten i 6 § LAV som reglerar ett kommunalt ansvar för att lösa VA-situationen i ett område är att området har en samlad bebyggelse som medför att VA-situationen behöver lösas i ett större sammanhang.

Det finns otydligheter i lagen kring vad som krävs för att bebyggelse ska utgöra ett så kallat större sammanhang. I förarbetena till lagen nämns 20–30 hushåll medan rättspraxis visar att så få som 8 hushåll kan utgöra ett större sammanhang. Hur många fastigheter som behöver vara berörda är framför allt beroende av hur starkt miljö- eller hälsoskyddsbehovet gör sig

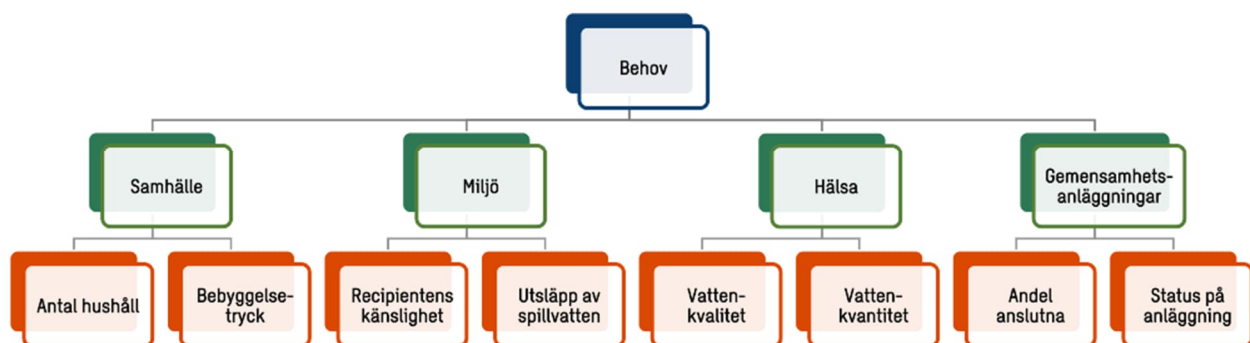
gällande eller kan förväntas komma att göra det. Enligt praxis behövs det åtminstone en något så när samlad bebyggelse av 20–30 fastigheter som underlag för en allmän VA-anläggning. En utbyggnad av en befintlig eller planerad anläggning kan dock ske för betydligt färre fastigheter. Om bebyggelsen på en fastighet är av större omfattning så kan det minska antal fastigheter som krävs. I praxis har till och med enstaka fastigheter i närheten av ett befintligt verksamhetsområde ansetts planmässigt och i övrigt ha ett så nära samband med bebyggelsen inom verksamhetsområdet att fastigheternas VA-frågor skulle lösas i det större sammanhanget med denna bebyggelse. Med hänsyn till detta har ett område med färre antal bostäder än ovan nämnda 20 inkluderats i analysen då det ligger i anslutning till ett vattenskyddsområde och det finns en utredning om att göra en reservvattentäkt i närområdet.

Gällande avstånd mellan husen anger rättspraxis i ett fall att 300 meter var för långt för att utgöra del av större sammanhang medan ett annat fall visade att 150–200 m var applicerbart.

I bedömningen av områdets behov av en förändrad VA-situation ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

En annan faktor i detta kriterium är områdets bebyggelsetryck och därmed på sikt förändrad VA-situation. Faktorn för miljö analyseras utifrån områdets nuvarande VA-lösning där utsläpp från avloppsanläggningar har en negativ påverkan samt om det finns risk för påverkan i en känslig recipient i området. I det sista rekvisitet, människors hälsa, bedöms områdets tillgång till dricksvatten med tillräcklig kvalitet och ett möjligt uttag som bedöms kunna tillgodose områdets behov.

I de områden det finns en förening eller gemensam anläggning som svarar för områdets vattenförsörjning och/eller bortledning av spillvatten bedöms den befintliga anläggningens utbredning och status.



Figur 1. Parametrar för bedömning av behov av förändrad VA-försörjning.

## Samhälle

Samhällsfaktorn är indelad i två kategorier, antalet hushåll och bebyggelsetryck. I förarbetet till lag (2016:412) om allmänna vattentjänster (LAV) har man ansett att ett antal av 20–30 fastigheter kan tänkas utgöra ett antagbart minimum för att bebyggelsen ska anses som samlad. I denna analys har man därav satt detta intervall som en lägsta nivå för att ett område ska utgöra ett bedömningsområde.

*Antalet hushåll* anges i tre storleksklasser enligt nedan:

- +++ Området innefattar >51 hushåll
- ++ Området innefattar 31–50 hushåll
- + Området innefattar 20–30 hushåll

Parametern *omvandlingstryck/bebyggelsestryck* anges i tre storleksklasser enligt nedan:

- +++ Området har högt omvandlingstryck/bebyggelsestryck och omfattas av politiskt beslut, t.ex. fördjupad översiktsplan eller detaljplan.
- ++ Området har ett högt omvandlingstryck/bebyggelsestryck men omfattas ej av politiskt beslut. Privata aktörer, fastighetsägare själva vill avstycka.
- + Området har ej högt omvandlingstryck/bebyggelsestryck och omfattas ej av politiskt beslut. Orört eller endast enstaka förändring senaste 10 åren samt i överskådlig framtid.

## Miljö (avloppssituationen)

Miljöfaktorn är indelad i två parametrar, utsläpp och recipient. Bedömningen görs delvis med hjälp av *GIS-stödet för enskilda avlopp* (Länsstyrelsen, 2025).

Parametern *utsläpp* tar hänsyn till den förorenande verksamheten/källan som här utgörs av avloppsanläggningar.

- +++ I området finns till stor del avloppsanläggningar som påverkar miljön negativt, eller området har inte de naturliga och/eller geografiska förutsättningarna för att avloppsfrågan ska kunna lösas ur miljömässig synpunkt.
- ++ I området finns en mindre andel avloppsanläggningar som påverkar miljön negativt, eller området har delvis de naturliga och/eller geografiska förutsättningarna för att avloppsfrågan ska kunna lösas ur miljömässig synpunkt.
- + I området finns ett mycket begränsat antal avloppsanläggningar som påverkar miljön negativt, eller området har de naturliga och/eller geografiska förutsättningarna för att avloppsfrågan ska kunna lösas ur miljömässig synpunkt.

Parametern recipient tar hänsyn till närheten till känslig recipient i tre nivåer baserat på *GIS-stödet för enskilda avlopp* (Länsstyrelsen, 2025).

- +++ Området klassas som rött eller orange i länsstyrelsens GIS-stöd för enskilda avlopp. Det räcker att en av parametrarna är röda/orangea för att området ska få +++.
- ++ Området klassas om gult inom någon av parametrarna i länsstyrelsens GIS-stöd för enskilda avlopp.

De parametrar som ingår är:

- Inom vattenskyddsområde. (HS111 samt HS121)
  - Närhet till badplats. (HS122)
  - Fosforbelastning från små avlopp. (P11 samt P111)
  - Påverkan på specifikt vatten. (P12)
  - Påverkan på recipient belägen inom miljöbalkens skyddade områden: Nationalparker, naturreservat, biotopskydd samt Natura 2000-områden relaterade till vatten. (P121)
  - Risk för lokal påverkan på vatten inom skyddat område till följd av sammanhängande bebyggelse. (P122)
- + Området ligger utanför ovan angivna områden eller klassas som liten risk i bedömningarna i GIS-stödet (grönt eller ljusgrönt).

## Hälsa (dricksvattensituationen)

Hälsofaktorn är indelad i två parametrar, kvantitet och kvalitet.

*Hälsofaktorn kvantitet* tar hänsyn till huruvida tillgången på dricksvatten är tillräcklig eller inte. Bedömningen görs utifrån lokal kännedom med stöd av SGU:s kartdatabas över vattentillgång i mindre magasin.

- +++ Det bedöms finnas en stor risk för kapacitetsbrist i området.
- ++ Det bedöms finnas en viss risk för kapacitetsproblem i området.
- + Det bedöms vara en låg risk för kapacitetsbrist i området.

*Hälsofaktorn kvalitet* beaktar de eventuella problem som kan vara förknippad med vattenkvaliteten. Bedömningen baseras delvis på platsens fysiska förhållanden så som ogynnsamma jordartsförhållanden, mindre tomter och lutning vilket skulle kunna bidra till en ökad risk för kontaminering av enskilda vattenbrunnar. Bedömningen görs med hjälp av *GIS-stödet för enskilda avlopp* och fokuserar på hälsorisken för enskilda avlopp i närheten av dricksvattenbrunnar med avseende på bakterier och kväve (nitrat).

- +++ Det bedöms föreligga en stor risk för allvarliga kvalitetsproblem i området.
- ++ Det bedöms föreligga en viss risk för kvalitetsproblem i området.
- + Det bedöms föreligga en låg risk för kvalitetsproblem i området.

## Gemensamhetsanläggningar

I Lag (2022:1249) om ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster tillkom ett nytt stycke i 6 § som anger att kommunen ska ta särskild hänsyn till möjligheten att uppnå syftet med bestämmelsen, det vill säga att tillgodose skyddet för människors hälsa eller miljön, genom enskilda va-anläggningar. Bedömningen i den här analysen tar sikte på gemensamma anläggningars kapacitet och status till skillnad från enskilda anläggningar som fångas upp i delen miljö och delen hälsa ovan.

Parametrarna *Status förening avlopp* och *Status förening vatten* bedöms var och ett enligt nedanstående kriterier.

- +++ Hela områdets behov avseende dricksvatten/avlopp försörjs på ett tillfredsställande sätt med hjälp av VA-förening(ar) idag.
- ++ Områdets behov avseende dricksvatten/avlopp försörjs delvis på ett tillfredsställande sätt med hjälp av VA-förening(ar) idag.
- + Det finns idag VA-förening(ar) i området, men dessa är inte tillräckliga för att tillgodose områdets behov avseende dricksvatten/avlopp.
- Nej Ingen förening för vatten och/eller avlopp finns i området idag.

## Bedömning av möjlighet för anslutning till allmänt VA via överföringsledning till den befintliga allmänna VA-anläggningen

*Bedömningen görs i fliken Prioriteringsmodell i verktyget*

De faktorer som bygger upp "möjligheten" för ett område att anslutas till allmänt VA grundas på de huvudsakliga aspekter som i slutändan gör genomförandet mer eller mindre kostsamt. I det här fallet analyseras möjligheten för anslutning till allmänt VA via överföringsledning till den befintliga allmänna VA-anläggningen.

Om området är beläget i närheten av den allmänna anläggningen är av betydelse för bedömningen, så väl som avståndet mellan fastigheterna då det påverkar hur långt ifrån varandra förbindelsepunkten måste anläggas vilket påverkar kostnadstäckningen.

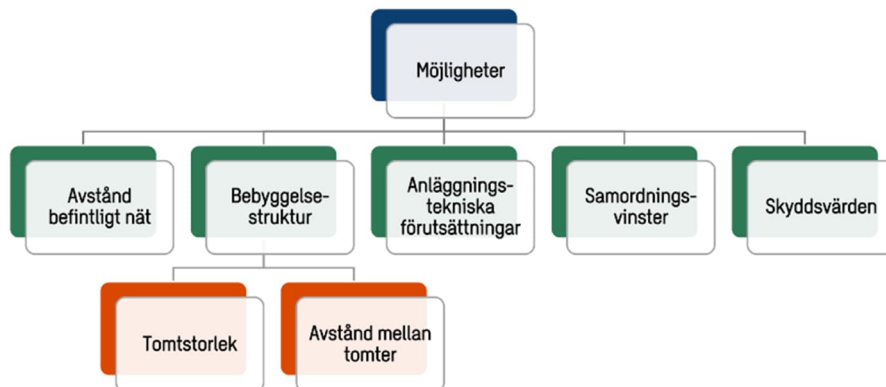
Möjligheten till utbyggnad påverkas även av områdets fysiska förutsättningar som jordartsförhållanden och höjdförhållanden då detta påverkar den allmänna anläggningens utformning om exempelvis behov av pumpning i området uppstår. Detta påverkar inte bara kostnad för utbyggnad utan även framtida drift- och underhållskostnader.

Områden som har så höga skyddsvärden att VA-utbyggnaden får ta en omväg innebär normalt att kostnaden eller det administrativa förarbetet ökar. Sådana förarbeten kan bland annat utgöras av markförhandlingar eller tillstånd- och dispensärenden.

Syftet med denna bedömning är inte att ta fram en kostnad för VA-anslutning av respektive område utan att visa bilden bakom kostnaden, dvs i vilka aspekter är möjligheten för VA-anslutning god och var är möjligheterna mindre goda.

Den bild som skapas av möjlighetsbedömningen kan användas som en grund för kostnadsberäkning. I det skede där kostnaden beräknas beaktas också sådana aspekter som har att göra med hur fördelning av kostnad ska gå till och hur investeringar ska göras över tid. Detta beaktas inte vid bedömning av respektive områdes "inneboende" möjlighet för VA-utbyggnad.

Med den möjlighet som är förknippad med VA-utbyggnad i olika områden, tillsammans med den del som utgör bedömning av behov, kan ett resonemang föras kring prioriteringsordning och takten för VA-utbyggnad. Förhoppningen är att det i resonemanget ska vara lätt för alla berörda att se bakgrunden till varför det är mer eller mindre dyrt att bygga ut VA och hur behovet inom olika områden skiljer sig åt. Bebyggelsestruktur, samordningsvinster och skyddsvärden bedöms inte utgöra de främst kostnadsdrivande posterna för anslutning via överföringsledning i Laxå varpå dessa viktats ner i analysen och därmed inte presenteras i denna manual.



Figur 2. Parametrar för bedömning av möjlighet till anslutning via överföringsledning.

## Avstånd till/från befintligt nät

Denna faktor är avsedd att visa längden på nya, nödvändiga överföringsledningar till respektive område från närmsta möjliga anslutningspunkt i det befintliga ledningsnätet, varifrån dimension av spill- och dricksvattenledning är tillräcklig för områdets behov. Kriterier för bedömning av *Avstånd till/från befintligt nät* visas nedan.

- +++ Avståndet till närmaste anslutningspunkt på befintligt nät är 0–3 km
- ++ Avståndet till närmaste anslutningspunkt på befintligt nät är mellan 3 – 6 km
- + Avståndet till närmaste anslutningspunkt på befintligt nät är större än 6 km

## Anläggningstekniska förutsättningar

Jordartsförhållandena och förekomst av ytligt berg inom ett område påverkar kostnad för markarbeten. Kostnaden påverkas också av hur stabil marken är, dvs de geotekniska förutsättningar som finns, vilket styrs av jordarter, berg, lutningsförhållanden och höjdvariationer. Även höjdvariationerna inom området påverkar kostnaden för VA-utbyggnad. Kriterier för bedömning av *Anläggningstekniska förutsättningar* visas nedan.

- +++ Området bedöms ha goda geotekniska förutsättningar med gynnsamma jordartsförhållanden och/eller avloppsvatten bedöms kunna avledas till befintligt VA med självfall.
- ++ Området bedöms delvis ha goda geotekniska förutsättningar, delvis svåra geotekniska förutsättningar och/eller avloppsvatten kan delvis ledas till befintligt VA med självfall.
- + Området bedöms ha svåra geotekniska förutsättningar med ogynnsamma jordartsförhållanden eller berg i dagen och/eller avloppsvatten bedöms behöva pumpas till befintligt VA.

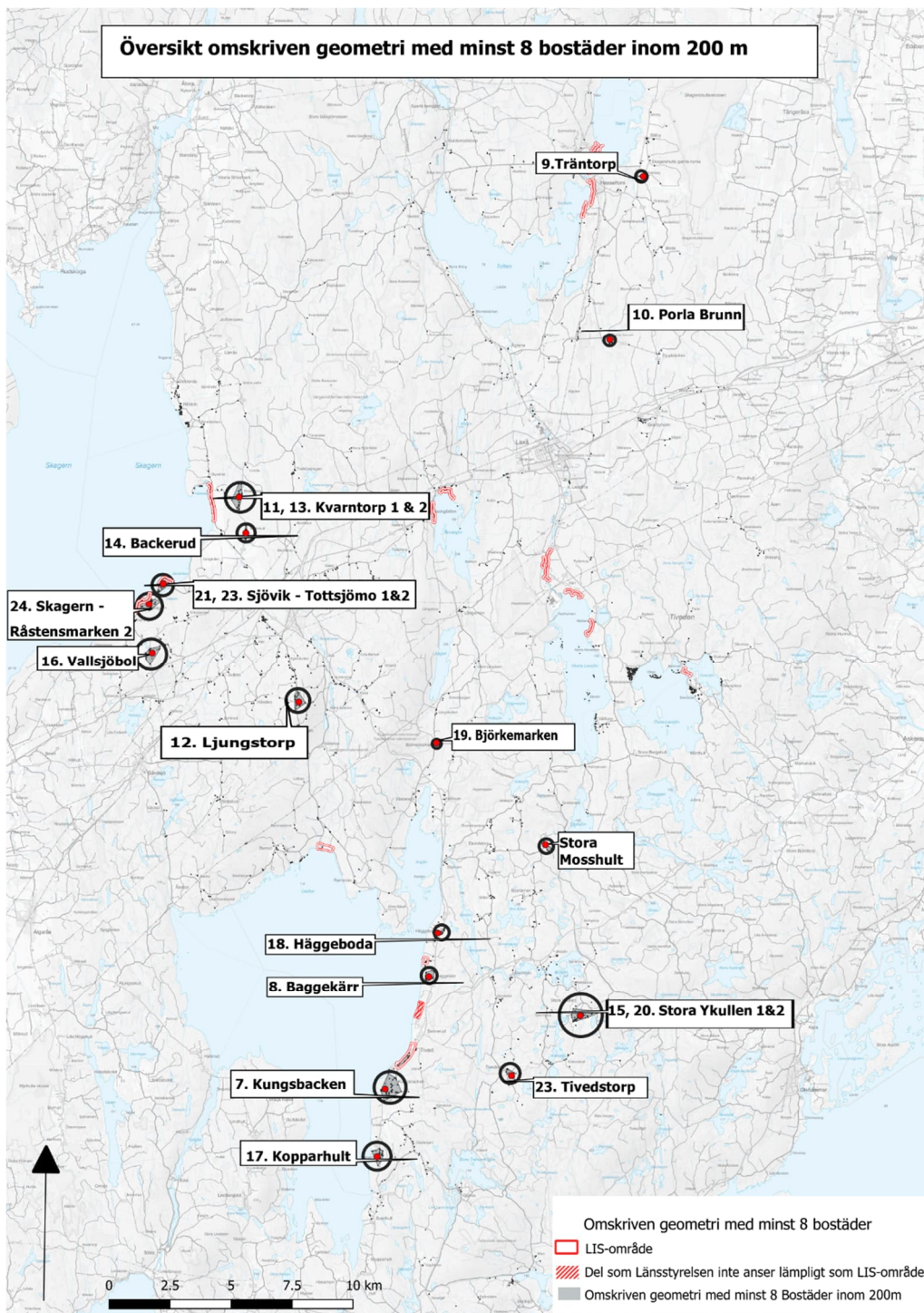
---

## Bilaga 2. Områden med färre än 20 bostäder

---

### Områden inom 200 m mellan bostäderna

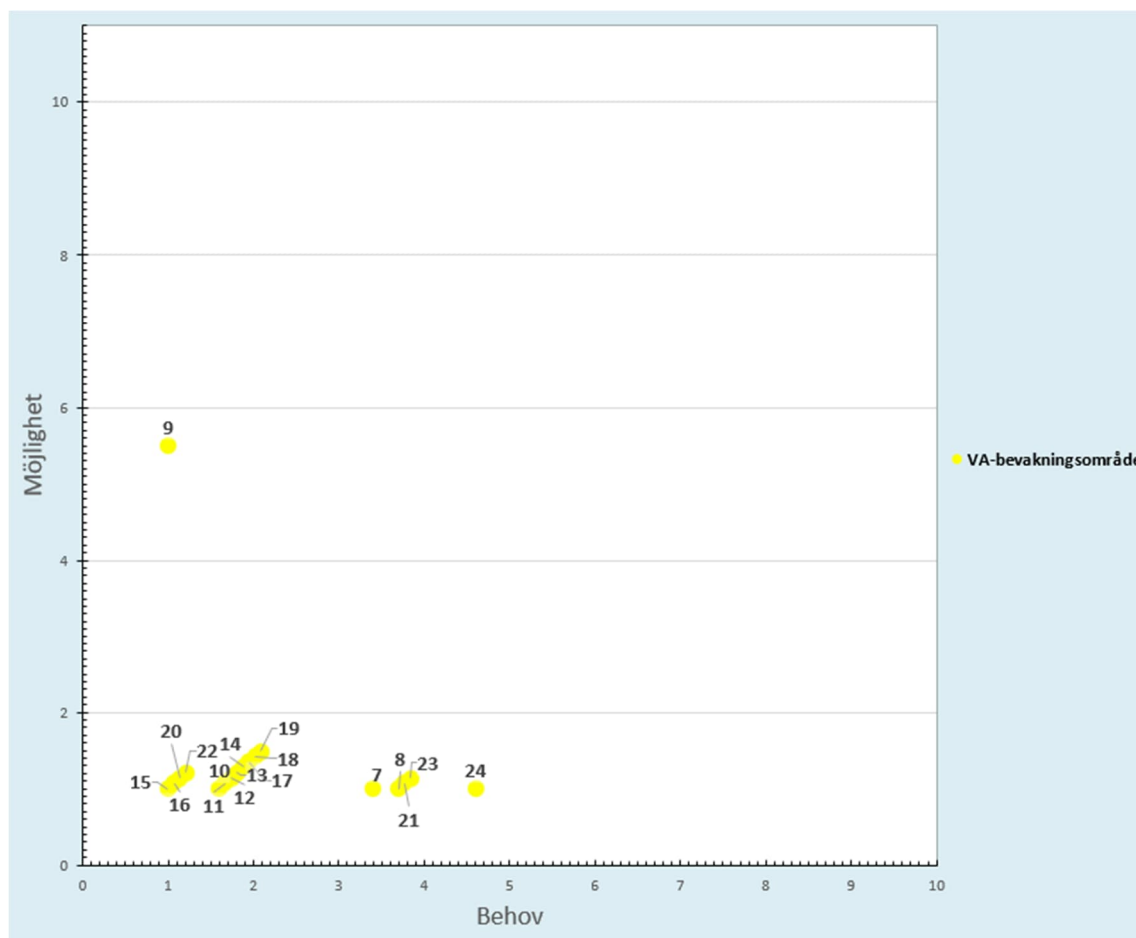
Områden med enskilt VA med mer än 8 men färre än 20 bostäder och som ligger inom ett avstånd om maximalt 200 meter mellan husen redovisas i Figur 3. Behovet i dessa områden presenteras i Figur 4 och Figur 5. Samtliga områden som redovisas i Tabell 1 bedöms utgöra VA-bevakningsområden då förändringar i dessa områden kan resultera i en annan bedömning av områdets lämplighet för enskilt VA. För vidare beskrivning av GIS-analysen hänvisas till kap 4.1 i Laxå kommuns vattentjänstplan.



Figur 3. Identifierade områden med mer än 8 men färre än 20 bostäder med ett avstånd om 200 meter eller mindre mellan husen.

| Resultatsammanställning |                         |                     |                                                                                         |                                                                                           |
|-------------------------|-------------------------|---------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| Allmänt                 |                         |                     | Behov                                                                                   | Möjligheter                                                                               |
| Område nr.              | Namn                    | Områdestyp          | Prioriteringspoäng (1-10)                                                               | Prioriteringspoäng (1-10)                                                                 |
| 7                       | Kungsbacken             | VA-bevakningsområde | 3,4    | 1,0    |
| 8                       | Baggekärr               | VA-bevakningsområde | 3,7    | 1,0    |
| 9                       | Träntorp                | VA-bevakningsområde | 1,0    | 5,5    |
| 10                      | Porla brunn             | VA-bevakningsområde | 1,6    | 1,0    |
| 11                      | Kvarntorp 1             | VA-bevakningsområde | 1,7    | 1,1    |
| 12                      | Ljungstorp              | VA-bevakningsområde | 1,7    | 1,1    |
| 13                      | Kvarntorp 2             | VA-bevakningsområde | 1,8    | 1,2    |
| 14                      | Backerud                | VA-bevakningsområde | 1,9    | 1,3    |
| 15                      | Stora Ykullen 2         | VA-bevakningsområde | 1,0    | 1,0    |
| 16                      | Vallsjöbol              | VA-bevakningsområde | 1,1    | 1,1    |
| 17                      | Kopparhult              | VA-bevakningsområde | 2,0    | 1,4    |
| 18                      | Häggeboda               | VA-bevakningsområde | 2,0    | 1,4    |
| 19                      | Björkemarken            | VA-bevakningsområde | 2,1    | 1,5    |
| 20                      | Stora Ykullen 1         | VA-bevakningsområde | 1,1    | 1,1    |
| 21                      | Sjövik-Tottsjömo 2      | VA-bevakningsområde | 3,8    | 1,1    |
| 22                      | Tviedstorp              | VA-bevakningsområde | 1,2   | 1,2   |
| 23                      | Sjövik-Tottsjömo 1      | VA-bevakningsområde | 3,8  | 1,1  |
| 24                      | Skagern-Råstensmarken 2 | VA-bevakningsområde | 4,6  | 1,0  |

Figur 4. Prioriteringspoäng från bedömningsmodell utifrån respektive områdes behov och möjlighet till förändrad VA-försörjning samt vilken klassning området får.



Figur 5. Diagram som redovisar bedömningsområdenas behov (x-axel) och möjlighet (y-axel) till förändrad VA-försörjning. Samtliga områden bedöms utgöra VA-bevakningsområde.

Tabell 1. Områden med mer än 8 men färre än 20 hushåll.

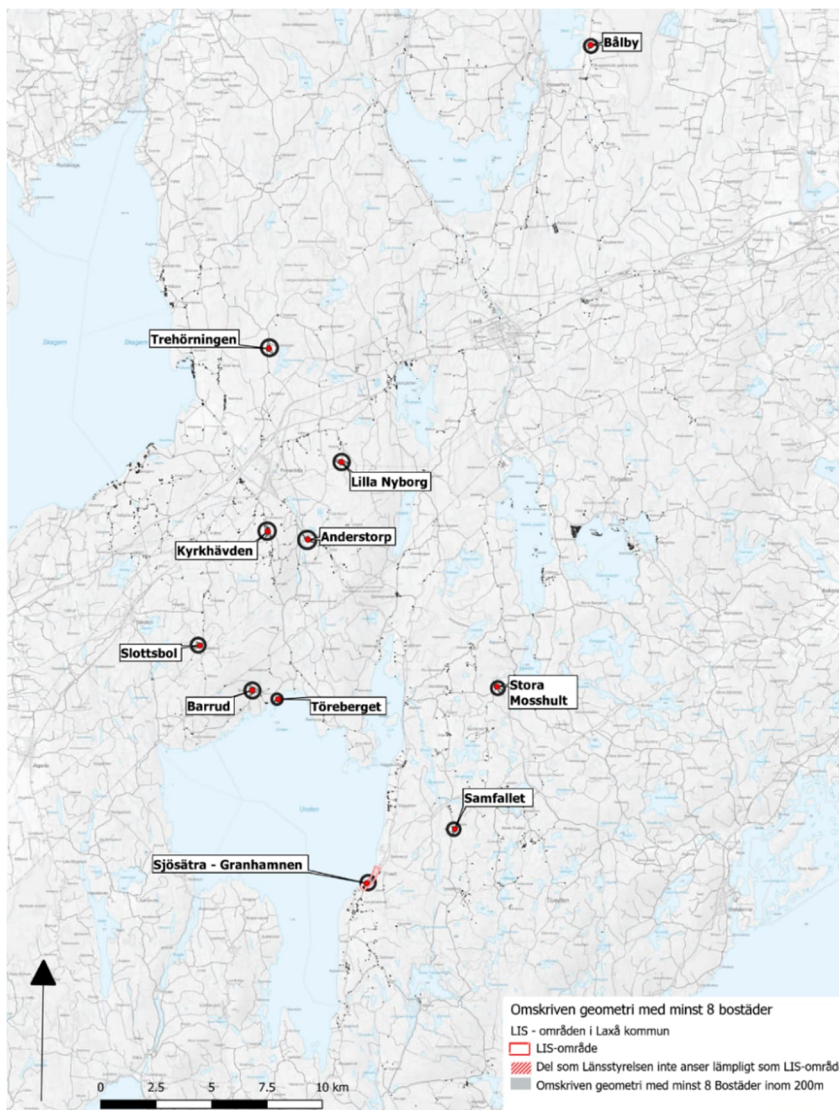
| VA-bevakningsområde |             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------|-------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nr                  | Namn        | Kommentar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 7                   | Kungsbacken | Området ligger i kommunens sydvästra del, i anslutning till Unden och består i dagsläget av 19 bostäder. Det utpekade området ligger inom miljöskyddsområdet som gäller runt om Unden. Här tillåts inga direktutsläpp till sjön. Efter inventering av de enskilda avloppsanläggningarna i området kan en annan bedömning av området göras. |
| 8                   | Baggekärr   | Området ligger i kommunens södra del, i höjd med Unden och består i dagsläget av 17 bostäder. Det utpekade området ligger inom det miljöskyddsområde som gäller runt om Unden. Här tillåts inga direktutsläpp till sjön.                                                                                                                   |
| 9                   | Träntorp    | Området ligger i kommunens nordöstra del och består i dagsläget av 7 bostäder. Området omfattas inte av några särskilt utpekade riskfaktorer, i varken vattendrag eller genomsläpplig mark.                                                                                                                                                |

|    |                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----|--------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 10 | Porla Brunn        | Området ligger i kommunens nordöstra del och består i dagsläget av 15 bostäder. Inom det mer tätbebyggda området är det nya avloppsanläggningar (2023/2024).                                                                                                                                                                    |
| 11 | Kvarntorp 1        | Området ligger i kommunens västra del och består av 10 bostäder. Det är mer än 200 meter mellan Kvarntorp 1 och Kvarntorp 2 varpå de betraktas som separata områden. Området ligger dryga 1 km ifrån Herrgårdsfallet, mindre vattendrag skär igenom området, i SGU's kartskick för grundvatten är området markerat som sårbart. |
| 12 | Ljungstorp         | Området ligger i kommunens mittersta/västra del och består i dagsläget av 10 bostäder. Området omfattas inte av några särskilt utpekade riskfaktorer, varken vattendrag eller genomsläpplig mark.                                                                                                                               |
| 13 | Kvarntorp 2        | Området ligger i kommunens västra del och består av 8 bostäder. Det är mer än 200 meter mellan Kvarntorp 1 och Kvarntorp 2 varpå de betraktas som separata områden. Området ligger dryga 1 km ifrån Herrgårdsfallet, mindre vattendrag skär igenom området, i SGU's kartskick för grundvatten är området markerat som sårbart.  |
| 14 | Backerud           | Området ligger i kommunens västra del och består i dagsläget av 11 bostäder. I SGU's kartskick för grundvatten är området markerat som sårbart.                                                                                                                                                                                 |
| 15 | Stora Ykullen 2    | Området ligger i kommunens nordöstra del och består av 9 bostäder. Det är mer än 200 meter mellan Stora Ykullen 1 och Stora Ykullen 2 varpå de betraktas som separata områden. Det utpekade området ligger inom det miljöskyddsområde som gäller runt om Unden. Här tillåts inga direktutsläpp till sjön.                       |
| 16 | Vallsjöbol         | Området ligger i kommunens västra del och består i dagsläget av 8 bostäder. Området omfattas inte av några särskilt utpekade riskfaktorer, varken vattendrag eller genomsläppligmark.                                                                                                                                           |
| 17 | Kopparhult         | Området ligger i kommunens södra del, i höjd med Unden och består i dagsläget av 16 bostäder. Det utpekade området ligger inom det miljöskyddsområde som gäller runt om Unden. Här tillåts inga direktutsläpp till sjön.                                                                                                        |
| 18 | Häggeboda          | Området ligger i kommunens södra del, i höjd med Unden och består i dagsläget av 9 bostäder. Det utpekade området ligger inom det miljöskyddsområde som gäller runt om Unden. Här tillåts inga direktutsläpp till sjön.                                                                                                         |
| 19 | Björkemarken       | Området ligger i kommunens mittersta del och består i dagsläget av 8 bostäder. Det utpekade området ligger inom det miljöskyddsområde som gäller runt om Unden. Här tillåts inga direktutsläpp till sjön.                                                                                                                       |
| 20 | Stora Ykullen 1    | Området ligger i kommunens nordöstra del och består av 13 bostäder. Det är mer än 200 meter mellan Stora Ykullen 1 och Stora Ykullen 2 varpå de betraktas som separata områden. Det utpekade området ligger inom det miljöskyddsområde som gäller runt om Unden. Här tillåts inga direktutsläpp till sjön.                      |
| 21 | Sjövik-Tottsjömo 2 | Området ligger i kommunens västra del, i anslutning till Skagern och består av 9 bostäder. Det är mer än 200 meter                                                                                                                                                                                                              |

|    |                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|----|-------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                         | mellan Sjövik-Tottsjömo 1 och Sjövik-Tottsjömo 2 varpå de betraktas som separata områden. Det finns framtidsplaner för ett 50-tal nya tomter, blir det av behöver VA-försörjningen utredas. Det utpekade området ligger i anslutning till en framtida vattentäkt.                                                                                                                     |
| 22 | Twivedstorp             | Området ligger i kommunens nordöstra del och består i dagsläget av 9 bostäder. Det utpekade området ligger inom det miljöskyddsområde som gäller runt om Unden. Här tillåts inga direktutsläpp till sjön.                                                                                                                                                                             |
| 23 | Sjövik-Tottsjömo 1      | Området ligger i kommunens västra del, i anslutning till Skagern och består av 13 bostäder. Det är mer än 200 meter mellan Sjövik-Tottsjömo 1 och Sjövik-Tottsjömo 2 varpå de betraktas som separata områden. Det finns framtidsplaner för ett 50-tal nya tomter, blir det av behöver VA-försörjningen utredas. Det utpekade området ligger i anslutning till en framtida vattentäkt. |
| 24 | Skagern-Råstensmarken 2 | Området ligger i kommunens västra del, i anslutning till Skagern och i närheten till kommungräns mot Gullspångs kommun och består av 10 bostäder. Det utpekade området ligger i anslutning till en framtida vattentäkt.                                                                                                                                                               |

## Områden med maximalt 300 m mellan bostäderna

Övriga områden som identifierats i GIS-analysen men inte tagits med då bostäderna ligger med ett avstånd om maximalt 300 meter mellan bostäderna presenteras i Figur 6 och sammanställs i Tabell 2. För vidare beskrivning av GIS-analysen hänvisas till kap 4.1 i Laxå kommuns vattentjänstplan.



Figur 6. Lokalisering av områden som lokaliserats i genomförd GIS-analys för områden med minst 8 hushåll med ett avstånd om maximalt 300 meter mellan husen.

Tabell 2. Områden med ett avstånd om maximalt 300 meter mellan bostäderna.

|                |
|----------------|
| Kyrkhävdén     |
| Trehörningen   |
| Bålby          |
| Lilla Nyborg   |
| Anderstorp     |
| Slottsbol      |
| Barrud         |
| Törneberget    |
| Sjösätra       |
| Samfallet      |
| Stora Mosshult |

---

## Bilaga 3. Undersökning av behov av strategisk miljöbedömning

---

### Inledning

Parallellt med framtagandet av vattentjänstplanen behöver behovet av en strategisk miljöbedömning undersökas i enlighet med 6 kap miljöbalken (MB). I detta dokument redovisas processen, relevanta lagtexter och resultatet av arbetet, där slutsatsen är att planen inte medför betydande miljöpåverkan och att en strategisk miljöbedömning därmed inte behöver genomföras. Länsstyrelsen i Örebro har valt att inte ha ett separat undersökningssamråd utan hanterar det samtidigt som samråd för vattentjänstplanen.

### Sammanfattning av vattentjänstplanen

Laxå kommuns vattentjänstplan innehåller i enlighet med Lagen om allmänna vattentjänster (LAV) §6b och c:

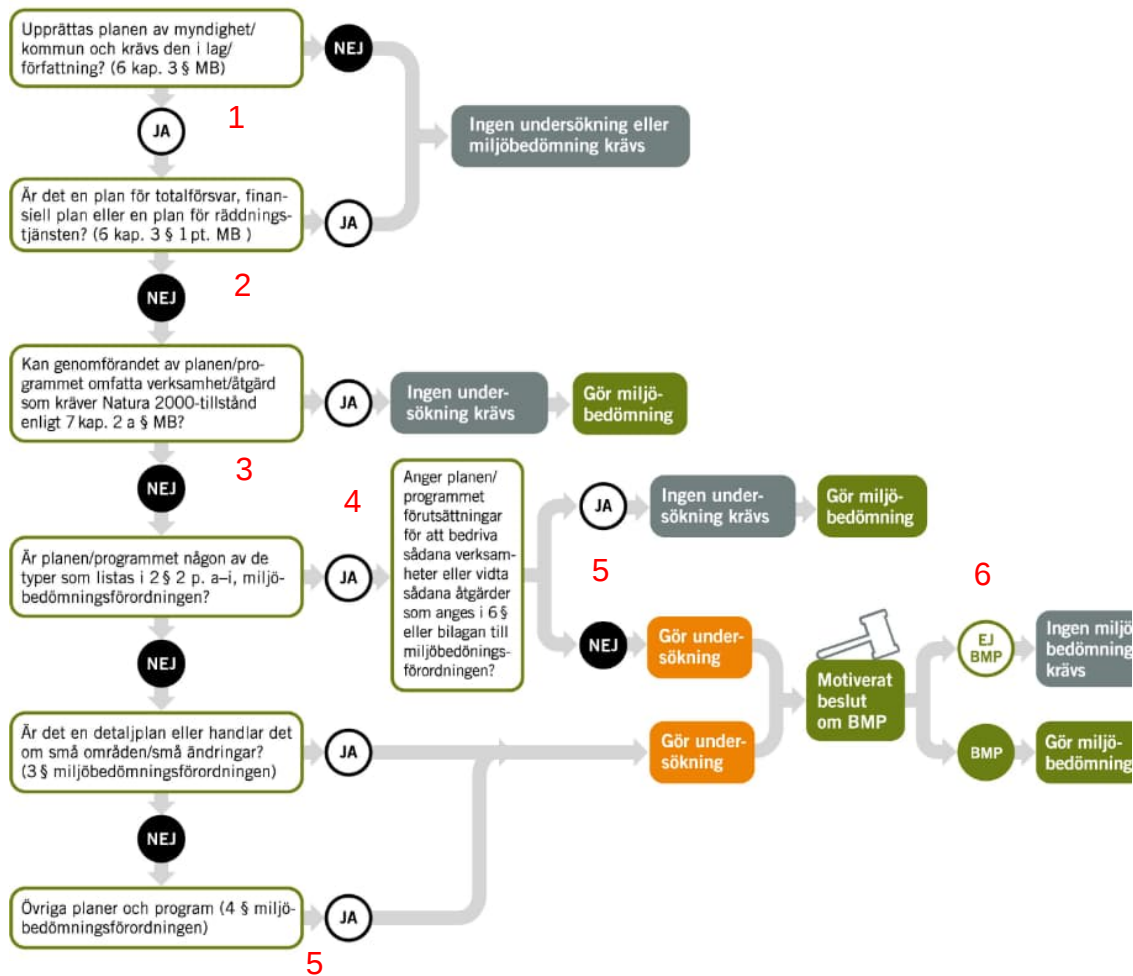
- Kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Identifierade VA-planområden är kategoriserade som enskilt VA-område, VA-bevakningsområde, VA-utredningsområde eller VA-utbyggnadsområde,
- Kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.
- Långsiktig planering för behov och åtgärder gällande förbättring av den allmänna VA-anläggningen
- Undersökning om vattentjänstplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan

Åtgärderna i vattentjänstplanen anger vad som behöver göras men fastslår inte hur, det vill säga teknisk lösning eller eventuellt markanspråk. Det utreds vidare i respektive projekt.

## Processbeskrivning

Figuren nedan är hämtad från Naturvårdsverkets handledning för strategiska miljöbedömningar. Den röda numreringen i figuren representerar de bedömningar som gjorts och redovisas nedan i respektive steg.

### STRATEGISK MILJÖBEDÖMNING – behöver en undersökning göras?



## Steg 1 och 2

### Strategiska miljöbedömningar för planer och program

**3 §** En myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning ska göra en strategisk miljöbedömning, om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Skyldigheten gäller inte

1. planer och program som endast syftar till att tjäna totalförsvaret eller räddningstjänsten, och
2. finansiella eller budgetära planer och program.

Lag (2017:955).

Slutsats steg 1: JA, vattentjänstplanen faller under sådana planer som anges i 3 § för vilka miljöbedömning ska göras om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Vattentjänstplanen är reglerad i LAV och tas fram av kommunen.

Slutsats steg 2: NEJ, vattentjänstplanen omfattas inte av undantagen som anges i 3 §, dvs det är inte en plan för totalförsvaret, en finansiell plan eller en plan för räddningstjänsten

## Steg 3

Kan genomförandet av planen/programmet omfatta verksamhet/åtgärd som kräver Natura 2000-tillstånd enligt 7 kap. 2 a § MB?

Slutsats steg 3: NEJ, vattentjänstplanen omfattar inte Natura 2000-områden eller andra områden som avses i 7 kap 28a § MB.

## Steg 4

### **Planer och program som ska eller inte ska antas medföra en betydande miljöpåverkan**

**2 §** En betydande miljöpåverkan ska antas enligt 6 kap. 3 § första stycket miljöbalken, om

1. genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan komma att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken, eller
2. planen, programmet eller ändringen anger förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6 § eller bilagan till denna förordning och är
  - a) ett åtgärdsprogram enligt 5 kap. 8 § miljöbalken,
  - b) en avfallsplan enligt 15 kap. 41 § miljöbalken eller enligt 9 kap. 11 § avfallsförordningen (2020:614),
  - c) en översiktsplan enligt 3 kap. plan- och bygglagen (2010:900),
  - d) en regionplan enligt 7 kap. plan- och bygglagen,
  - e) en plan för tillförsel, distribution och användning av energi enligt lagen (1977:439) om kommunal energiplanering,
  - f) en länsplan enligt förordningen (1997:263) om länsplaner för regional transportinfrastruktur,
  - g) en havsplan enligt havsplaneringsförordningen (2015:400),
  - h) en plan för moderna miljövillkor enligt 11 kap. 28 § miljöbalken, eller
  - i) en annan plan eller ett annat program som avser jord- eller skogsbruk, fiske, energi, industri, transporter, regional utveckling, avfallshantering, vattenförvaltning, telekommunikationer, turism, fysisk planering eller markanvändning. Förordning (2020:694).

Punkt 1 ovan är inte relevant då inga Natura 2000-områden berörs av denna plan.

Slutsats steg 4: JA, vattentjänstplanen faller under de planer som tas upp under "i)".

## Steg 5

Anger planen/  
programmet  
förutsättningar  
för att bedriva  
sådana verksam-  
heter eller vidta  
sådana åtgärder  
som anges i 6 §  
eller bilagan till  
miljöbedömnings-  
förförordningen?

I 6 § miljöbedömningsförförordningen (MBF) listas verksamheter som alltid kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. T.ex. listas verksamheter som är tillståndspliktiga enligt 28 kap. 1 eller 2 §§ miljöprövningsförförordningen:

- större avloppsreningsverk som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar minst 2 000 personekvivalenter
- en avloppsreningsanläggning med en anslutning av 2 000 personer eller fler.
- vattenöverledning av mer än fem procent av normal lågvattenmängd i något av de berörda områdena
- muddring i ett miljöriskområde

Vidare omfattas vissa sådana mer omfattande verksamheter som omfattas av krav på regeringens tillåtlighetsprövning. Av dessa är följande potentiellt aktuella (17 kap. 4 a § miljöbalken):

- 13. vattenregleringar varigenom ett vattenmagasin av minst 100 miljoner kubikmeter under året eller tio miljoner kubikmeter under veckan ska utnyttjas,
- 14. vattenöverledningar eller andra vattenbortledningar från vattendrag eller sjöar med en normal oreglerad lågvattenföring av minst tio kubikmeter i sekunden i bortledningspunkten eller utloppet, om därigenom en sådan mängd vatten tas i anspråk att vattenföringen understiger fyra femtedelar av den normala oreglerade lågvattenföringen,
- 15. grundvattentäkter för tillgodogörande av en större vattenmängd än 10 000 kubikmeter om dygnet, om inte minst nio tiondelar av det uttagna vattnet återförs till grundvattenmagasinet,
- 16. andra vattenregleringar, vattenöverledningar och vattenbortledningar än som har angetts förut, om verksamheten avser någon av sjöarna Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren, Storsjön i Jämtland eller Siljan och företaget kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag.

Nedan listas också de infrastrukturprojekt som anges i bilagan till miljöbedömningsförordningen (p.10):

10. Infrastrukturprojekt som avser
- a) anläggning av industriområden,
  - b) tätortsbebyggelse, inklusive byggande av shoppingcentrum och parkeringsplatser,
  - c) byggande av järnvägar, omlastningsstationer eller terminaler för kombinerad trafik,
  - d) anläggning av flygfält,
  - e) byggande av vägar, hamnar eller hamnanläggningar, inklusive fiskehamnar,
  - f) anläggning av inre vattenvägar eller anläggningar för reglering av vattenflöden,
  - g) dammar och andra fördämningar eller vattenmagasin för långvarigt bruk,
  - h) spårvägar, upphöjda eller underjordiska järnvägar, hängbanor eller liknande banor av speciell typ som endast eller i huvudsak används för passagerartransport,
  - i) byggande av rörledningar för gas eller olja,
  - j) anläggning av vattenledningar över långa avstånd,
  - k) kustanläggningar för att bekämpa erosion eller havsanläggningar i form av vallar, pিরer, vågbrytare eller andra anläggningar för skydd mot havet eller andra havsanläggningar varigenom kustlinjen kan ändras (andra verksamheter och åtgärder än sådana som avser underhåll eller återuppbyggnad av anläggningar),
  - l) system för utvinning av grundvatten eller konstgjord grundvattenbildning, eller
  - m) anläggningar för överledning av vatten mellan avrinningsområden.

Slutsats steg 5: NEJ, Omständigheter som påverkar bedömningen av betydande miljöpåverkan är huvudsakligen påverkan från ytterligare utbyggnad av det allmänna verksamhetsområdet för VA. Vattentjänstplanen för Laxå kommun ger dock inte förutsättningar för någon sådan planerad utbyggnad under dess genomförandetid.

Vattentjänstplanen bedöms vidare inte heller ange förutsättningar för att bedriva sådana tillståndspliktiga verksamheter som anges i 6 § MBF.

Även om en Vattentjänstplan inte anses vara en sådan plan som omfattas av 2 § 2 p. MBF kan en sådan plan antas medföra betydande miljöpåverkan enligt förutsättningarna som regleras i 4 § MBF:

- "Planer och program som krävs i lag eller annan författning och som upprättas av en myndighet eller kommun samt ändringar i sådana planer och program ska, om de inte omfattas av 2 §, antas medföra en betydande miljöpåverkan endast om:

1. planerna, programmen eller ändringarna anger förutsättningar för att bedriva verksamheter och åtgärder med hänsyn till hur de kan påverka miljön, och

2. en undersökning enligt 6 kap. 6 § miljöbalken visar att en sådan miljöpåverkan kan antas.”

## Undersökning om betydande miljöpåverkan kan antas

För att utreda om planen antas medföra betydande miljöpåverkan görs en undersökning i enlighet med miljöbalken 6 kap 6§.

**6 §** Undersökningen ska innebära att myndigheten eller kommunen

1. identifierar omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, och
2. samråder i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet, om myndigheten eller kommunen inte redan i identifieringen kommer fram till att en strategisk miljöbedömning ska göras.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om sådana omständigheter som avses i första stycket 1. *Lag (2017:955).*

Om undersökningen visar att planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan behöver en miljökonsekvensbeskrivning (strategisk miljöbedömning) tas fram och antas parallellt med planen. Undersökningen ska generera ett beslutsunderlag men den bidrar samtidigt till kunskap som kan vara användbar i det fortsatta arbetet med planen samt med miljöbedömningen i de fall en sådan ska göras. En viktig del av undersökningen är att ta reda på hur olika typer av miljöeffekter samspelar med varandra för att få en tydligare uppfattning om eventuell betydande miljöpåverkan.

Om undersökningen visar att planen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan behöver ingen strategisk miljöbedömning tas fram.

Undersökningen har utgått ifrån 5 § miljöbedömningsförordningen där det tydliggörs vad undersökningen skall utgå ifrån vid bedömning av om planen eller programmets genomförande kan antas ge upphov till betydande miljöpåverkan.

En checklista har upprättats och använts som hjälp i arbetet med bedömningen för att tydliggöra vilka aspekter som särskilt har bedömts i undersökningen.

### **Att undersöka om genomförandet av en plan eller ett program kan antas medföra en betydande miljöpåverkan**

**5 §** Vid en undersökning enligt 6 kap. 6 § miljöbalken ska identifieringen av omständigheter som i det enskilda fallet talar för eller emot en betydande miljöpåverkan utgå ifrån

1. i vilken utsträckning planen, programmet eller ändringen
  - a) anger förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftsförhållanden eller genom att fördela resurser,
  - b) har betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför,
  - c) har betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt, eller
  - d) har betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen,
2. miljöproblem som är relevanta för planen, programmet eller ändringen,
3. de sannolika miljöeffekternas och det påverkade områdets utmärkande egenskaper,
4. i vilken utsträckning det går att avhjälpa de sannolika miljöeffekterna,
5. miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper,
6. miljöeffekternas omfattning,
7. riskerna för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor eller andra omständigheter,
8. det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning, överskridna miljökvalitetsnormer, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen, och
9. påverkan på områden eller natur som har erkänd skyddsstatus nationellt, inom Europeiska unionen eller internationellt.

| Vid "ja" på följande 3 frågor innebär planen alltid en betydande miljöpåverkan och en strategisk miljöbedömning krävs.                                                  |  |  | Ja | Nej |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|----|-----|
| Påverkar planen ett Natura 2000-område så att tillstånd krävs enligt MB 7 kap 28a §?                                                                                    |  |  |    | x   |
| Anger planen/programmet förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6 § eller bilagan till miljöbedömningsförordningen? |  |  |    | x   |
| Innebär planens genomförande betydande miljöpåverkan?<br>(Ställningstagande utifrån checklistan nedan)                                                                  |  |  |    | x   |

| Övergripande bedömningsområden | Negativ påverkan | Ingen/Neutral påverkan | Positiv påverkan | Kommentar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------------------------|------------------|------------------------|------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Globala mål/Agenda 2030        |                  |                        | x                | Vattentjänstplanen ska bidra till att säkerställa kommunens vattentjänster, vilket bidrar till måluppfyllelse av mål 6, "rent vatten och sanitet för alla" och mål 11 "hållbara städer och samhällen" samt mål 13 "bekämpa klimatförändringarna" (delmål 13.1 och 13.3 om anpassning till ett förändrat klimat)                                                                                      |
| Nationella miljömål            |                  | x                      |                  | Osäkert, möjlig koppling till att vattentjänstplanen bidrar till vissa förutsättningar att uppnå miljö kvalitetsnormerna genom minskad påverkan från omgivningen (Levande sjöar och vattendrag samt Grundvatten av god kvalitet). Planen ger också förutsättningar för en mer robust och klimatanpassad VA-försörjning i och med risk- och åtgärdsanalys kring skyfallspåverkan (God bebyggd miljö). |
| Regionala miljömål             |                  | x                      |                  | Samma som för de nationella miljömålen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Översiktsplan                  |                  | x                      |                  | Ingen direkt påverkan i nuläget, men bebyggelseutveckling som kan påverka behovet av                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

|                                              |  |   |   |                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------|--|---|---|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                              |  |   |   | vattentjänster behöver bevakas i det fortsatta arbetet.                                                                                                                                                                                            |
| Övriga kommunala policys, planer och program |  | x |   |                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Riksintressen                                |  | x |   | Ingen direkt påverkan. Inga åtgärder föreslås som påverkar riksintressen.                                                                                                                                                                          |
| Kulturmiljö                                  |  | x |   | Ingen direkt påverkan. Inga nya ledningsdragningar föreslås i planen.                                                                                                                                                                              |
| Naturmiljö                                   |  | x |   | Ingen direkt påverkan. Inga nya ledningsdragningar föreslås i planen.                                                                                                                                                                              |
| Sociala värden och rekreation                |  | x |   | Eventuell liten positiv påverkan på sociala värden genom att säkra vattentjänsterna som utgör en viktig grund för ett hållbart och robust samhälle. Påverkan bedöms dock vara liten och sekundär och kan därför anses vara försumbar.              |
| Materiella värden                            |  | x |   | Ingen direkt påverkan men åtgärder till följd av planen kan skydda tekniska installationer (som har materiella värden) i den allmänna VA-anläggningen. Skyddet medför dock också en kostnad att upprätta. Så påverkan bedöms vara neutral.         |
| Hälsa och säkerhet (människa och miljö)      |  |   | x | Riskerna bedöms minska något genom att säkerställa vattentjänsterna med åtgärder för att minimera påverkan på VA-anläggningarna vid skyfall.                                                                                                       |
| Ekosystemtjänster                            |  | x |   | Ingen direkt påverkan. Men, beroende på hur åtgärder genomförs/utformas, kan olika ekosystemtjänster bevaras, utvecklas eller försämrats                                                                                                           |
| Vatten (yt- och grundvattenkvalitet)         |  | x |   | Osäkert, liknande bedömning som för de nationella miljömålen gällande att vattentjänstplanen bidrar till vissa förutsättningar att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten genom åtgärder för att minska påverkan från omgivningen på recipienter. |
| Klimat (lokalt)                              |  | x |   | Ingen påverkan                                                                                                                                                                                                                                     |

Kommunens övergripande ställningstagande om att planen inte antas medföra betydande miljöpåverkan redovisas i huvudhandlingen, med denna bilaga som komplement och underlag till bedömningen.

## Beslut

### **Beslut i frågan om miljöpåverkan**

**7 §** Myndigheten eller kommunen ska efter undersökningen i ett särskilt beslut avgöra om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Beslutet ska redovisa de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan.

Beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten. *Lag (2017:955).*

**8 §** Beslutet om huruvida genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan får inte överklagas särskilt. *Lag (2017:955).*

Slutgiltigt beslut gällande att planen inte antas medföra betydande miljöpåverkan fattas av kommunfullmäktige i samband med antagandet av planen, då detta ställningstagande kommer ligga som en bilaga till planen vid antagande.

BILAGA 4

# Samrådsredogörelse

## Vattentjänstplan för Laxå kommun

Datum 2025-01-1301  
Version 1  
Granskningshandling  
vattentjänstplan Laxå kommun

# Innehåll

|   |                                                                         |    |
|---|-------------------------------------------------------------------------|----|
| 1 | Inledning .....                                                         | 30 |
| 2 | Bakgrund .....                                                          | 30 |
| 3 | Ändringar efter samrådet .....                                          | 30 |
| 4 | Synpunkter från myndigheter .....                                       | 31 |
|   | Nerikes Brandkår .....                                                  | 31 |
|   | Länsstyrelsen Örebro län .....                                          | 31 |
| 5 | Synpunkter från kommuner .....                                          | 32 |
|   | Askersunds kommun .....                                                 | 32 |
|   | Gullspångs kommun .....                                                 | 32 |
|   | Hallsbergs kommun .....                                                 | 32 |
|   | Lekebergs kommun .....                                                  | 33 |
| 6 | Synpunkter från företag .....                                           | 33 |
|   | ESAB .....                                                              | 33 |
| 7 | Synpunkter från organisationer och föreningar .....                     | 34 |
|   | Gullspångsälvens vattenvårdsförbund (GVVF) och vattenråd<br>(GVR) ..... | 34 |

# 1 Inledning

Till följd av lagändring i Lagen om allmänna vattentjänster (LAV) ska alla svenska kommuner ta fram en vattentjänstplan som beslutas av kommunfullmäktige.

Vattentjänstplanen för Laxå kommun tydliggör den långsiktiga planeringen av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Vattentjänstplanen innehåller kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna vatten- och avloppsanläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. I planen framgår långsiktig planering för behov och åtgärder gällande förbättring av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen samt att upprätthålla dess status.

I Vattentjänstplanen ingår förslag till ställningstaganden som beskriver strategiska vägval och riktlinjer för hantering av vatten- och avloppsrelaterade frågor i kommunen.

Slutligen finns det i Vattentjänstplanen konkreta förslag till åtgärder för att erhålla en långsiktig hållbar vatten- och avloppsförsörjning i kommunen.

Syfte med samrådsredogörelsen:

En samrådsredogörelse sammanfattar och bemöter de synpunkter som kommit in under samrådet om Vattentjänstplanen. Syftet är att visa hur kommunen tagit hänsyn till dess synpunkter innan planen färdigställs.

# 2 Bakgrund

Under perioden 20 april - 5 juni har allmänheten och sakägare fått ta del av föreslagen Vattentjänstplan och getts möjlighet att komma med synpunkter.

Denna samrådsredogörelse redovisar de synpunkter som inkommit under remisstiden samt eventuella förändringar av Vattentjänstplanen kommunen avser att genomföra innan den går ut på granskning.

# 3 Ändringar efter samrådet

Laxå kommun vill rikta ett stort tack till alla som har lämnat synpunkter i samrådet. Sammanfattningsvis har det inkommit nio yttranden.

Innan Vattentjänstplanen går ut på granskning ska den revideras så att korrekt lokalisering av reningsverket framgår. I övrigt görs mindre, redaktionella justeringar som inte påverkar planens innehåll.

## 4 Synpunkter från myndigheter

### Nerikes Brandkår

#### Sammanfattning

Nerikes Brandkår anser att vattentjänstplanen även bör omfatta en brand- och släckvattenplan med utgångspunkt i publikation från Svenskt Vatten, P114.

Vatten för brandsläckning: Det är kommunens ansvar enligt plan- och bygglagen att bebyggelse planeras med hänsyn till behovet av brandskydd. Det är också kommunens ansvar inom enligt lagen om skydd mot olyckor att se till att det vidtas åtgärder för att förebygga bränder. Med det som utgångspunkt anser Nerikes Brandkår att kommunen bör ta ett helhetsgrepp genom att ta fram en brandvattenplan.

Plan för omhändertagande av förorenat släckvatten: Vatten som används för brandsläckning är ofta förorenat och behöver hanteras så att miljöpåverkan kan minimeras. Nerikes Brandkår anser det lämpligt att kommunen utvecklar en sammanhållande planering för brand- och släckvattenhantering som en del av sitt systematiska VA-arbete.

#### Kommentar

Laxå kommun tackar för yttrandet.

Det är inte brukligt att en Brand- och släckvattenplan ska ingå i en Vattentjänstplan. Kommunen ser att det är ett bra förslag. Kommunen bör beakta möjligheten till framtagande av en separat plan eller vid revideringen av Vattentjänstplanen i framtiden ta ett nytt ställningstagande. Frågor som berör brand- och släckvatten beaktas vidare i den framtida detaljplaneringen.

### Länsstyrelsen Örebro län

#### Sammanfattning

Länsstyrelsen ser positivt på att Laxå kommun tagit fram en vattentjänstplan och att mycket fokus lagts på skyfallspåverkan. Klimat-GIS ger dock bara en första bild och mer detaljerade utredningar behöver genomföras för att säkerställa att tillräckliga åtgärder planeras och vidtas.

Länsstyrelsen påpekar att det finns potentiellt förorenade områden inom kommunens vattenskyddsområden och att en plan behöver utarbetas för hur man avser att skydda dricksvattnet från både historiska och framtida föroreningskällor.

I samband med utbyggnadsplaner kan fornlämningar beröras och arkeologiska utredningar kan därmed behöva utföras. Länsstyrelsen vill därför uppmuntra till tidig dialog i samband med planering för nya verksamhetsområden.

Länsstyrelsen anser det viktigt att Laxå kommun fortsätter arbetet med planens utredningsområden och åtgärder för att inte riskera dricksvattenkvalitet eller den ekologiska statusen in de sjöar och vattendrag som kan påverkas av enskilda avlopp.

**Kommentar**

Laxå kommun tackar för yttrandet.

Kommunen är medveten om att det är en Klimat-GIS är en översikt och som tydliggörs i vattentjänstplanen behöver lokala förhållanden och åtgärder detaljstuderas i ett senare skede.

Kommunen är medveten om att det finns markföroreningar inom vattenskyddsområden. Dagens provtagningar visar inte på några problem. Skulle det förändras kommer orsak och åtgärder att behöva utredas.

Behovsbedömningen avser att leda till tillsyn och fortsatta utredningar. Om det blir aktuellt med utbyggnad av VA i områden som nu är utrednings- eller bevakningsområden kommer förutsättningarna, som till exempel fornlämningar, naturvärden etc. att ingå i underlaget för att ta fram en lämplig VA-lösning.

## 5 Synpunkter från kommuner

### Askersunds kommun

**Sammanfattning**

Tekniska nämnden har gått igenom handlingarna och har inget att erinra mot förslaget.

**Kommentar**

Laxå kommun tackar för yttrandet.

### Gullspångs kommun

**Sammanfattning**

Kommunstyrelsen har inget att erinra mot förslag till vattentjänstplan för Laxå kommun.

**Kommentar**

Laxå kommun tackar för yttrandet.

### Hallsbergs kommun

**Sammanfattning**

Hallsbergs kommun tackar för möjligheten att lämna synpunkter på föreslagen plan.

Planförslaget med tillhörande bilagor har lästs och kommunen konstaterar att man inte har synpunkter på innehållet i dokumenten.

**Kommentar**

Laxå kommun tackar för yttrandet.

## Lekebergs kommun

### Sammanfattning

Lekebergs kommun konstaterar att Laxå vatten AB och Lekebergs kommun som VA-huvudman är sammankopplade, genom att Mullhyttan och Dormen förses med tjänster för dricks- och spillvatten av Laxå vatten AB. Sjön Teen är placerad på kommungränsen mellan Laxå och Lekeberg, vilket gör att arbetet med att minska negativ påverkan på vattendraget är en angelägenhet för båda kommunerna.

Man skriver vidare att den statliga utredningen för Ökad VA-beredskap nämns i vattentjänstplanen och att flera aspekter och behov kopplat till beredskap för klimatförändringar, reservvattenlösningar samt tekniska åtgärder på anläggningen lyfts. Lekebergs kommun ser positivt på att Laxås vattentjänstplan lyfter dessa frågor. Åtgärden att ta ett inriktningsbeslut om reservvatten är positivt och Lekebergs kommun i rollen som köpare av VA-tjänster anser att reservvatten är en viktig fråga för en robust och hållbar vattenförsörjning.

En aspekt som Lekebergs kommun anser skulle kunna läggas till i Laxås vattentjänstplan är behovet av samverkan mellan kommuner för att uppnå hållbara vattentjänster i perspektivet ekonomi och befolkningsunderlag. Lekeberg och Laxås VA-huvudmän har redan en samverkan, men Laxås vattentjänstplan skulle kunna lyfta att utredningar och dialog om ytterligare samverkan med Lekebergs kommun har potential och bör utredas, eftersom två landsbygdskommuner med olika utmaningar när det kommer till VA-tjänster skulle kunna dra nytta av varandra. Exempelvis att titta på förutsättningarna för att ta fram en gemensam reservvattenlösning för Lekeberg och Laxå kommun. Utredningar och dialog om samverkan skulle kunna läggas in i listan med åtgärder i en ny kategori om samverkan.

### Kommentar

Laxå kommun tackar för yttrandet.

Som Lekebergs kommun skriver finns det gemensamma intressen, genom VA-försörjning och sjön Teen.

Ökad kommunal samverkan nämns i Laxås vattentjänstplan som ett förslag från den statliga utredningen *Ökad VA-beredskap*. Samverkan mellan bland annat Laxå och Lekebergs kommuner har tidigare diskuterats och även om det ännu inte landat i något genomförande anser Laxå kommun att dialogen om samverkan bör fortsätta.

## 6 Synpunkter från företag

### ESAB

#### Sammanfattning

Esabs byggnadschef har noterat att lokaliseringen av reningsverket är felaktigt beskrivet i Vattentjänstplanen "söder om Laxå tätort". Hon noterade detta eftersom, såvitt hon känner till har ESAB tillsammans med kommunen byggt verket och marken är avstyckad från ESABs fastighet. Efter kontakt med Laxå Vatten fick hon bekräftat att reningsverket är lokaliserat norr om tätorten.

## Kommentar

Laxå kommun tackar för yttrandet.

I Vattentjänstplanen ändras meningen i kap 5.3 till ” Laxå avloppsreningsverk är beläget norr om Laxå tätort”.

## 7 Synpunkter från organisationer och föreningar

### Gullspångsälvens vattenvårdsförbund (GVVF) och vattenråd (GVR)

#### Sammanfattning

De ser positivt på kommunens arbete med vattentjänstplanen och de ambitioner som lyfts kring långsiktig och hållbar hantering av vatten- och avloppsfrågor, särskilt kring åtgärder för att minska påverkan på recipienter samt stärka klimatanpassningen.

Att behovet av dagvattenhantering, dagvattenutredningar samt skyfallsfrågor uppmärksammas är mycket positivt.

GVVF och GVR vill lyfta vikten av att arbeta vidare med förebyggande och självrenande dagvattenlösningar samt åtgärder som minskar tillförseln av spill- och dagvatten till recipient, särskilt i områden där det finns risk för spridning av bland annat mikroplaster, PFAS, läkemedelsrester och andra miljöföroreningar. Man anser det viktigt att prioritera åtgärder kopplade till recipienterna Skagern och Skagersholmsån för att långsiktigt förbättra vattenkvaliteten.

GVVF och GVR vill uppmärksamma kommunen på att statusklassningar i VISS utgör en ögonblicksbild baserade på tillgängligt underlag och gällande bedömningsgrunder. Klassningarna kan därför förändras över tid utifrån utvecklad övervakning, inkluderande av nya ämnen samt ändrade gränsvärden.

Man påpekar att provtagningar från 2025 och 2026 påvisat förekomst av läkemedelsrester i Skagern och Skagersholmsån. Resultaten understryker vikten av fortsatt och utvecklad miljöövervakning samt förebyggande åtgärder för att minska spridningen av föroreningar till recipient.

Tidigare analyser av PFAS inom avrinningsområdet har även visat halter som överskrider gällande gränsvärden, vilket ytterligare understryker behovet av fortsatt och utvecklad övervakning.

Slutligen ser man fram emot ett fortsatt gott samarbete med kommunen och nämner att man under fjolåret anställt en åtgärdssamordnare för Skagern med tillflöden.

## Kommentar

Laxå kommun tackar för yttrandet.

Som anges i vattentjänstplanen finns förslag till att se över den ej antagna dagvattenplanen/dagvattenpolicyn. Resultatet av detta arbete och vad mer som kan bli aktuellt att göra följs upp vid framtida revidering av vattentjänstplanen.

Bedömningen i VISS kommer också att ses över vid nästa revidering av planen.

När det gäller åtgärder kopplade till Skagern och Skagersholmsån kan vissa enskilda avlopp ha påverkan, vilket kan uppmärksammas vid tillsyn av kommunen. Avloppsreningsverket i Finnerödja håller de uppställda kraven och bräddning är mycket sällsynt.

Kommunen ser också fram emot fortsatt gott samarbete och det är positivt med en åtgärdssamordnare.

Yttrandet föranleder inga ändringar i nuvarande vattentjänstplan.